

**Pielisen Karjalan
musiikkiopiston
opetussuunnitelma**

Nimi	Pielisen Karjalan musiikkiopiston opetussuunnitelma
Kunta	Lieksa
Koulu	Pielisen-Karjalan musiikkiopisto
Hyväksymispäivämäärä	6.4.2021
Pdf luotu	22.4.2021

SISÄLTÖ

1. Yleiset osuudet	1
1.1. Pielisen Karjalan musiikkiopiston toiminta-ajatus.	1
1.2. Oppilaitoksen arvot.	1
1.3. Oppimiskäsitys.	1
1.4. Oppimisympäristöt ja työtavat.	2
1.5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri ja sen kehittäminen.	2
1.6. Opintojen laajuus ja rakenne.	3
1.7. Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet.	3
1.8. Oppimäärän yksilöllistäminen.	4
1.9. Oppimisen arviointi.	4
1.10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet.	6
1.10.1. Avoin osasto.	7
1.11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa.	7
2. Taiteenalat.	8
2.1. Musiikki.	8
2.1.1. Varhaisiän musiikkikasvatus.	8
2.1.2. Musiikin perusopinnot.	8
Perusopintojen keskeiset sisällöt.	8
Perusopintojen tavoitteet.	10
Oppimisen arviointi musiikissa.	10
Starteri-taso.	11
Perustaso 1.	12
Perustaso 2.	13
Perustaso 3.	14
Perusopintojen laskennalliset laajuudet.	15
2.1.3. Musiikin syventävät opinnot.	16
Syventävien opintojen tavoitteet.	16
Syventävien opintojen keskeiset sisällöt.	17
Syventävien opintojen laskennalliset laajuudet.	18
Arviointimenetelmät syventävissä opinnoissa.	18
Lisäopinnot.	21
2.1.4. Muu opetustoiminta.	21
Kouluorkesteritoiminta.	21
Valinnaisaineopetus peruskoulussa.	21

1. Yleiset osuudet

1.1. Pielisen Karjalan musiikkiopiston toiminta-ajatus

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa tarjotaan taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta. Pielisen Karjalan musiikkiopiston opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää, ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua opetusta. Opetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella musiikkia pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja myös omat kiinnostuksen kohteet huomioiden. Opetuksella edistetään hyvän musiikkisuhteen kehittymistä ja elinikäistä musiikin harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua musiikkialan ammatilliseen tai korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Toiminta perustuu lakiin ja asetukseen taiteen perusopetuksesta (633/1998, muutettu lailla 1301/2013; ja 813/1998), sekä tähän opetussuunnitelmaan ja toimintapaikkakuntien antamiin tarpeisiin. Opetussuunnitelmaa sovelletaan syksystä 2018 alkaen aloittavien oppilaiden osalta. Oppilaitoksessa aiemmin opintonsa aloittaneet voivat siirtyä uuden opetussuunnitelman mukaiseen opiskeluun joustavasti kolmen vuoden siirtymäajalla, syksyyn 2021 mennessä.

1.2. Oppilaitoksen arvot

Pielisen Karjalan musiikkiopiston toiminnassa pyrimme tukemaan lasten ja nuorten henkistä kasvua ja osallistumme omalta osaltamme kasvatustavustukseen. Keskeistä on opetuksen yksilöllisyys, mutta painotamme myös musiikin tekemisen yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja. Pyrimme ohjaamaan oppilaita luovuuteen, mutta samaan aikaan toimimme kulttuuriperinnön vaalijana ja musiikkitradition välittäjänä uusille sukupolville. Ohjaamme oppilaita tavoitteelliseen opiskeluun ja itsensä kehittämiseen, mutta opintojen tärkeimpänä päämääränä on elinikäinen musiikin harrastaminen, soittamisen ilo ja rakkaus musiikkiin. Opiskelun myötä oppilas voi kokea sekä onnistumisen elämyksiä että musiikin tuottamia elämyksiä. Musiikki taiteena on itseisarvo, joka tarjoaa henkistä pääomaa ja tukee ihmisen hyvinvointia kaikissa elämän vaiheissa.

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) mukaan Pielisen Karjalan musiikkiopiston toiminnassa noudatetaan Lieksan kaupungin hyväksymää yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelmaa, joka löytyy tämän opetussuunnitelman liiteosasta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma päivitetään vähintään kolmen vuoden välein.

1.3. Oppimiskäsitys

Pielisen Karjalan musiikkiopiston opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppilas oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

1.4. Oppimisympäristöt ja työtavat

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen. Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä on otettu huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä musiikkiopiston toimipisteiden ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen.

Oppimisympäristöjä voivat olla musiikkiopiston opetuspisteen ja oppilaan kodin rinnalla lisäksi myös muut paikat, joissa opintoja tai oppimista samasta opintoaiheesta voi tapahtua. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi musiikkileirit, konsertit, kurssit, esiintymiset muissa kuin oppilaitoksen tilaisuuksissa sekä erilaiset sähköiset oppimissovellukset.

1.5. Oppilaitoksen toimintakulttuuri ja sen kehittäminen

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Pielisen Karjalan musiikkiopiston toimintakulttuuri pyrkii edistämään taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa sekä vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä kommunikaatiossa että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Lähtökohtana on oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien oppilaitoksen oppilaana olevien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa autetaan oppijoita ymmärtämään virheiden ja pitkäjänteisyyden merkitys olennaisena osana uuden oppimista. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa ja kulttuurinen monimuotoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös musiikin taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä. Toimintakulttuurin toteuttaminen ja muokkaaminen on jatkuvan arvioinnin kohteena. Toimintakulttuurin arviointiin osallistetaan henkilöstön lisäksi myös oppilaita ja heidän huoltajiaan.

1.6. Opintojen laajuus ja rakenne

Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perusopinnoista ja syventävistä opinnoista sekä niitä mahdollisesti edeltävästä varhaisiän musiikkikasvatuksesta. Opetus on suunnattu ensisijaisesti lapsille ja nuorille, ja vapaiden oppilaspaiikkojen mahdollistaessa myös opintoihin hakeutuville aikuisille.

Laajan oppimäärän perusopintojen tarkoituksena on keskeisten taitojen tavoitteellinen harjoittelu ja pitkäjänteinen kehittyminen musiikin ilmaisun taidoissa. Syventävien opintojen tarkoituksena on musiikillisten taitojen laajentaminen tai painottaminen. Syventäviin opintoihin sisältyy opettajan kanssa yhdessä suunniteltu lopputyö.

Osa opetuksesta voidaan järjestää myös yhteistyössä jonkun ulkopuolisen toimijan kanssa, esimerkiksi työpajat/workshopit ja mestarikurssit.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän laskennallinen laajuus on 1300 tuntia, josta perusopintojen laskennallinen laajuus on 800 tuntia ja syventävien opintojen 500 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetus suunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden saavuttaminen kaikilla oppilaitoksen toimipaikkakunnilla. Laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

1.7. Laajan oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tavoitteena on luoda edellytyksiä elinikäiselle taiteen harjoittamiselle ja aktiiviselle kulttuuriselle osallisuudelle. Taiteenalan laajan oppimäärän opinnot tarjoavat mahdollisuuksia osaamisen monipuoliseen ja päämäärätietoiseen kehittämiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita innostetaan käyttämään musiikkia myös yhteistyön, vaikuttamisen ja osallistumisen välineenä.

Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laajan oppimäärän opinnot tarjoavat oppilaalle mahdollisuuden kehittää hänelle merkityksellisiä ilmaisutapoja. Oppilaita kannustetaan tarkastelemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Opintoihin sisältyy kulloinkin ajankohtaisen ohjelmiston julkaistujen tallenteiden (kuten levytysten ja videoiden) tarkastelua osana omaa soitonopiskelua. Elävän musiikin konserttien seuraaminen toimipisteen tarjonnan puitteissa kuuluu opintoihin.

Opinnoissa kehittyvä monilukutaito tukee oppilaiden kriittistä ajattelua ja oppimisen taitoja. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan taiteen alaa historiallisena, yhteiskunnallisena ja ajankohtaisena ilmiönä sekä rakentamaan toiminnassaan yhteyksiä taiteiden ja tieteiden välille. Opinnoissa pyritään ylläpitämään suvaitsevaa ja arvostavaa lähestymistapaa taiteen tekemiseen, jossa taiteen tuottamisen tekninen hallinta ei määritä taiteen itseisarvoa.

1.8. Oppimäärän yksilöllistäminen

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa oppimäärää tai tavoitteita voidaan tarvittaessa yksilöllistää henkilökohtaisen opetussuunnitelman keinoin. Henkilökohtainen opetussuunnitelma laaditaan opettajan, oppilaan tai huoltajan pyynnöstä. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimisesta vastaa oppilaan oma opettaja ja sen hyväksyy huoltaja sekä oppilaitoksen rehtori. Hyväksytyt henkilökohtainen opetussuunnitelma annetaan tiedoksi kollegiolle, ja se liitetään oppilaan opintorekisteriin, jotta se on nähtävissä aina ko. oppilaalle arviointia laadittaessa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

1.9. Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissaan ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti vastuullista.

Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilasta ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilasta rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin perusopintojen ja syventävien opintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa laajan oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu oppilaan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään ikätasonsa ja kehityksensä mukaisesti arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista oppilashallintojärjestelmän huoltajanäkymän kautta ja keskustellaan opintokokonaisuuden etenemisestä sekä oppilaan että hänen huoltajansa kanssa aina tarvittaessa.

Taiteenalan laajan oppimäärän perusopintojen päättyessä oppilas saa todistuksen suoritetuista perusopinnoista. Siinä annetaan sanallinen arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisen kehittymisestä perusopintojen aikana. Sanallisessa arvioinnissa painotetaan oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin.

Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluetavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin.

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa voidaan hyväksilukea muissa taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän oppilaitoksissa tehtyjä suorituksia. Kesäkurssisuorituksia voidaan hyväksilukea, mikäli ne vastaavat kyseisen oppiaineen oppisisältöjä. Päätöksen opintojen hyväksilukemisesta tekee rehtori oppilaan tai hänen huoltajansa hakemuksesta.

Oppimäärän arviointi

Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut taiteenalan laajan oppimäärän syventävien opintojen tavoitteet. Lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Syventävien opintojen aikana oppilaalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan monipuolisesti.

Laajan oppimäärän arviointi perustuu opetussuunnitelman oppimisen arvioinnin kriteereihin (kriteerit liitteenä). Päättötodistukseen merkitään sanallinen arvio oppilaan suorittamista opintokokonaisuuksista. Sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arviossa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus:

Oppilaalle annetaan musiikin laajan oppimäärän perusopintojen todistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut opetussuunnitelmaan sisältyvät perusopinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala (*musiikki*)
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- sanallinen arvio oppilaan suorittamista perusopinnoista
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- Todistukseen merkitään ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen todistus voi sisältää liitteitä.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus

Oppilaalle annetaan taiteenalan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi

- taiteenala (*musiikki*)
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän perusopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat laajan oppimäärän syventävät opinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
  - syventäviin opintoihin sisältyvän laajan oppimäärän lopputyön aihe
- sanallinen arvio oppilaan suorittamasta taiteenalan laajasta oppimäärästä
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus sisältää tarvittavat liitteet arvioinnin perusteista sekä opintokokonaisuuksien sisällöstä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan laajan oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

1.10. Oppilaaksi ottamisen periaatteet

Oppilaaksi otetaan ensisijaisesti lapsia ja nuoria, ja tämän jälkeen, mikäli oppilaspaikkoja on vapaana, oppilaaksi voidaan ottaa opetukseen hakeutuvia aikuisia. Oppilaaksi haetaan verkkolomakkeella, ja oppilaaksi hakeutuva voi esittää samalla toiveensa soitinryhmästä tai soittimesta, johon oppilaspaikkaa toivoo. Oppilaaksi hakeutuville voidaan tarjota oppilaspaikkaa muistakin soitinryhmistä vapaiden paikkojen mukaisesti. Lähtökohtaisesti oppilaspaikat jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Tästä järjestyksestä voidaan poiketa tiettyjen soveltuvuussyiden vuoksi (esim. kyseisen soittimen opintoihin liian nuori ikä).

Sivuaineita voidaan myöntää harkinnan mukaan hakemuksesta oppilaille, joilla opinnot pääaineessa on sujuneet tavanomaisesti tai hyvin, ja haluttuun soittimeen ei ole hakijoita, jotka edellä mainituista syistä tulisi asettaa sivuainehakijan edelle. Oppilaspaikoille voidaan ottaa oppilaita myös kesken lukuvuoden. Musiikin hahmottamisen ryhmäopintoihin voi pääsääntöisesti tulla mukaan vain syyskauden alusta. Tästä voidaan poiketa, mikäli oppilaan valmiudet mahdollistavat opintoihin siirtymisen kesken kauden.

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin laajan oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Aikuisten opiskeluaikaa saatetaan rajata, mikäli samaan oppiaineeseen (solistiseen instrumenttiin) hakevia lapsia tai nuoria on jonossa.

1.10.1. Avoin osasto

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa on taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän lisäksi myös avoin osasto. Opetussuunnitelman tavoitteet eivät sellaisenaan sido avoimen opiston oppilasta. Avoimelle osastolle voi hakeutua opintojen alusta alkaen tai sille voi anomuksesta siirtyä kesken opintojen. Avoimen osaston lukukausimaksut määrittää asianomainen hallintopaikkakunnan lautakunta. Avoimen osaston opinto-oikeus annetaan lukuvuodeksi kerrallaan. Oppitunnin kesto määritetään toimipisteen resurssien mukaan. Oppilaitoksen toiminnassa musiikin laajan oppimäärän opetus säilyy ensisijaisena.

Avoimen osaston oppilas saa opintojensa päättyessä matrikkeliotteen opinnoistaan. Mikäli avoimen osaston oppilas on suorittanut kaikki laajan oppimäärän edellyttämät opintokokonaisuudet, voidaan hänelle myöntää laajan oppimäärän todistus.

1.11. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa

Yhteistyötä pyritään tekemään erilaisten yhteisöjen kanssa sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Yhteistyökumppanit voivat edustaa myös eri taiteenaloja ja opintoihin voidaan sisällyttää poikkitaiteellisia hankkeita tai projekteja. Yhteistyötä tehdään paikallisten kulttuuritoimijoiden, tapahtumien ja festivaalien kanssa. Säännöllisiä ja jatkuvia kumppanuuksia ovat musiikkiopiston alueella toimivat tukiyhdistykset, joiden ydintehtäviin kuuluu turvata musiikkiopiston kanssa tiivisti tehtävää toimintaa esim. orkesterien tukitoimien muodossa. Pielisen Karjalan musiikkiopisto on Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäsen, ja oppilaitoksen edustaja osallistuu säännöllisesti liiton jäsenille suunnattuun toimintaan.

Oppilaan opintojen aikana pyritään ylläpitämään hyvää vuorovaikutusta oppilaan huoltajien kanssa. Kodin tuki on opinnoille tärkeä. Tukea tarvitaan myös sellaisessa tilanteessa, kun ajatus opintojen päättämisestä tulee ajankohtaiseksi. Oppilaan ja hänen huoltajansa tulee keskustella opintojen päättämisestä ensin oman solistisen aineen opettajan kanssa. Huoltajan tai täysi-ikäisen oppilaan tulee ilmoittaa opintojen lopettamisesta kirjallisesti musiikkiopiston rehtorille, ja tämän jälkeen päätös kirjataan opintorekisteriin. Oppilaan kanssa keskustellaan myös tavoista jatkaa harrastusta omaehtoisesti. Tavoitteena on elinikäisen suhteen syntyminen musiikkiin, eikä musiikkiopisto-opintojen päättyminen merkitse lähtökohtaisesti musiikkiharrastuksen vähenemistä elämässä.

2. Taiteenalat

2.1. Musiikki

Musiikin laajan oppimäärän mukaisen taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle. Tavoitteena on, että oppilas kehittää musiikillista osaamistaan ja iloitsee oppimisestaan. Opetus antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen ja oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla.

Musiikillisten taitojen kartuttamisen lisäksi oppilasta rohkaistaan opinnoissaan esteettiseen kokemiseen, luovaan ajatteluun ja tuottamiseen sekä uusien ratkaisujen etsimiseen. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään musisoiden. Opetus tukee oppilaan myönteisen minäkuvan, terveen itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Oppilasta ohjataan tekemisen ja osallisuuden kautta ymmärtämään musiikin merkityksiä kulttuurin kokonaisuuteen kuuluvina ilmiöinä. Näin oma musiikkiharrastus voi asettua osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

2.1.1. Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksen tavoitteena on myös madaltaa kynnystä siirtyä laajan oppimäärän perustason opintoihin, kun se oppilaan ikä ja kehitystaso huomioiden on luontevaa. Opetus on suunnattu alle kouluikäisille, ja osa opetusryhmistä edellyttää huoltajan osallistumista lapsen kanssa.

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa tarjottava musiikin varhaiskasvatus on pääsääntöisesti musiikkileikkikouluryhmien toimintaa. Musiikkileikkikouluryhmiä pyritään järjestämään kaikilla toimipaikkakunnilla osana musiikkiopistotoimintaa. Musiikin varhaiskasvatusryhmien koot määrittyvät ryhmän opettajan sekä opetustilan asettamien rajoitusten puitteissa. Opetusryhmät rakennetaan ikätasojen mukaisesti.

Osana musiikin varhaiskasvatusta voidaan järjestää musiikkivalmennusopetusta joko solistiseen opetukseen tai musiikin hahmotusaineiden opetukseen liittyen.

2.1.2. Musiikin perusopinnot

Perusopintojen keskeiset sisällöt

Perusopinnoissa oppilaalla tulee olla solistinen pääaine. Pääaineessa tavoitteena on suorittaa neljä opintokokonaisuutta, jotka koostuvat eri tavoitealueista. Perusopintoihin kuuluvat opintokokonaisuudet ovat starteri-taso, perustaso 1, perustaso 2 sekä perustaso 3.

Solistisen pääaineen lisäksi musiikin perusopintoihin kuuluvat musiikin hahmotusaineiden opinnot sekä yhteissoiton opinnot. Musiikin hahmotusaineiden opintokokonaisuudet ovat musiikin hahmotus 1, musiikin hahmotus 2, musiikin hahmotus 3 ja musiikkitieto sekä vapaavalintainen musiikkivalmennus.

Yhteissoitto-opintojen muoto määräytyy soittimen profiiliin sekä toimipisteen tarjonnan mukaan. Yhteissoitto-opintoja ovat orkesterisoitto, kamarimusiikki, muut pienyhtyeet tai bändisoitto.

Keskeiset sisällöt

Musiikin perusopintojen keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen oppilaan valitseman instrumentin tai instrumenttien perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti erilaisiin musiikin työvälineisiin ja työtapoihin ottaen huomioon oppilaan tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Eri sisältöalueiden yhdistäminen opetuksessa vahvistaa musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista.

Pielisen Karjalan musiikkiopistossa opintoja tarjotaan pääsääntöisesti taidemusiikin alueelta. Opintojen aikana opitaan taitoja, joita oppilaat voivat hyödyntää riippumatta musiikin tyyliuuntauksesta. Taidemusiikin lisäksi opistossa tarjotaan rytmimusiikin opetusta sekä kansanmusiikkipainotteista opetusta.

Työtavat musiikin opetuksessa

Musiikin laajan oppimäärän opinnoissa painottuu ensisijaisena oppilaan henkilökohtainen ohjaus lähiopetuksena. Oppilaalle tarjotaan myös mahdollisuus monimuotoiseen yhteistoiminnalliseen musiikin tekemiseen ja opiskeluun. Tavoitteisiin perustuvat ja oppilaan oppimista edistävät työtavat vahvistavat oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Koulutuksen järjestäjä ja opettajat huolehtivat yhdessä opiskeluympäristöjen kehittämisestä siten, että monipuolinen työskentely ja työtapojen käyttö opetuksessa on mahdollista. Työtapojen monipuolisuutta edistetään muun muassa hyödyntämällä käytettävissä olevaa teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla.

Pääaineen opintosuorituksista tehdään tallenteita, jotka kerätään niitä varten varattuun portfolioon. Kaikki oppilaan opintosuoritukset, esiintymiset ja soitettu ohjelmisto merkitään vuosittain opintorekisteriin.

Solistinen sivuaine

Oppilaalla voi olla perusopinnoissa ja/tai syventävien opintojen osana solistinen sivuaine. Sivuaineen osalta opinnot vastaavat sisällöltään sekä tavoitteiltaan muun soitonopiskelun opintokokonaisuuksia.

Oppilaan huoltaja tai täysi-ikäinen oppilas voi anoa sivuaineen opinto-oikeutta oppilaitoksen rehtorilta. Sivuaineen opinto-oikeuden myöntämiseen vaikuttaa oppilaan opintojen aikaisempi sujuminen, oppilaan osoittama motivaatio musiikkiopisto-opinnoissaan sekä oppilaitoksen resurssit sivuaineen myöntämiseksi.

Kansanmusiikin suuntautumisvaihtoehto / kantele

Kanteleensoittoa voidaan opiskella sekä taidemusiikin että kansanmusiikin suuntautumisvaihtoehdon mukaan. Opintokokonaisuudet, tavoitteet ja arviointi toteutetaan muiden solististen opintojen mukaisesti. Kansanmusiikkikanteleen opintojen sisällöt määritetään soitinkohtaisessa opetussuunnitelmassa. Musiikin hahmotusaineiden osalta kansanmusiikin suuntautumisvaihtoehdossa opiskellaan oppilaitoksen tarjonnan mukaisten ryhmäaineiden puitteissa.

Rytmimusiikin suuntautumisvaihtoehto / sähkökitara, sähköbasso

Sähkökitaran ja sähköbasson soittamista opiskellaan rytmimusiikin suuntautumisvaihtoehdon mukaan. Opintokokonaisuudet, tavoitteet ja arviointi toteutetaan muiden solististen opintojen mukaisesti. Opintojen sisällöt määritetään soitinkohtaisissa opetussuunnitelmissa. Musiikin hahmotusaineiden osalta rytmimusiikin suuntautumisvaihtoehdossa opiskellaan samojen, tarjonnan mukaisten ryhmäaineiden puitteissa.

Perusopintojen tavoitteet

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta löytämään omat musiikilliset vahvuutensa ja ilmaisukeinonsa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan erilaisten esiintymistilanteiden hallintaa
- rohkaista oppilasta tutustumaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin ja taiteidenväliseen vuorovaikutukseen.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta oppimaan instrumentti- ja yhteismusisointitaitoja päämääränään soittimen itsenäinen hallinta ja omaehtoinen ilmaisu
- ohjata oppilasta säännölliseen harjoitteluun ja oppimisensa arviointiin
- ohjata oppilasta musisoimaan korvakuulolta sekä lukemaan ja tulkitsemaan musiikin lajille ominaisia musiikin merkitsemistapoja
- kannustaa oppilasta soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan musisoinnissa
- tarjota oppilalle tilaisuuksia tutustua musiikkiteknologiaan työvälineenä
- ohjata oppilasta käyttämään ergonomisesti oikeita soittotapoja ja mielekkäitä harjoittelumenetelmiä
- ohjata oppilasta havainnoimaan ääniympäristöä ja suojelemaan kuuloaan.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta tuottamaan omia musiikillisiä ideoita ja ratkaisuja
- kannustaa oppilasta harjoittelemaan improvisoinnin, sovittamisen ja säveltämisen perustaitoja.

Oppimisen arviointi musiikissa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Myönteisessä hengessä annettava ohjaava palaute on olennainen osa musiikin oppimisprosessia ja opettamista. Sen tarkoituksena on ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen ja tukea häntä niiden saavuttamisessa. Arvioinnissa ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaan hyvän itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei esimerkiksi oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuoliseen jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja

ja ohjausta itsearviointiin ja vertaisarviointiin. Oppilaalle annetaan solististen aineiden opinnoista lukukausittain sanallinen arviointi, joka kirjataan oppilashallintojärjestelmään.

Musiikin laajan oppimäärän arvioinnin kohteita ovat

- esittäminen ja ilmaiseminen
- oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- säveltäminen ja improvisointi.

Perusopinnoissa oppimisen arviointi painottuu jatkuvan palautteen antamiseen siten, että se edistää asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaan itsearviointitaitojen vahvistaminen tukee tätä tehtävää. Palautetta opinnoista annetaan pääosin oman solistisen opettajan toimesta, sekä musiikin hahmotusaineen opettajan ja yhteissoiton ohjaajan toimesta. Itsearviointiin totutellaan vaiheittain, ja itsearviointiin ohjaamisen tulee olla hyvin ratkaisukeskeistä ja rakentavaa. Perusopintojen aikana harjoitellaan myös vertaisarviointia, mutta ainoastaan rakentavana ja kannustavana. Vertaisarvioinnissa ei käytetä kriittisiä arviointitapoja eikä esitetä kritiikkiä.

Perusopintojen todistukseen oppilas saa sanallisen arvion edistymisestään ja osaamisensa kehittymisestä perusopintojen aikana. Arvio pohjautuu solististen opintojen taltioihin perustasoilta 1 ja 2 sekä esityksistä perustasolta 3 painottaen oppilaan oppimisen vahvuuksia suhteessa perusopinnoille asetettuihin tavoitteisiin. Hahmotusopintojen osalta sanallinen arviointi pohjaa perustasojen 1-3 opintosuorituksiin ja musiikkitiedon opinnäytteisiin, painottaen kuitenkin oppilaan osoittamaa kokonaiskehitystä ja aktiivisuutta opinnoissa.

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

Starteri-taso

Laajan oppimäärän opinnot käynnistyvät tyypillisimmin starteri-tason opinnoilla, mikäli oppilaalla ei ole aikaisempia soitonopintoja. Starteri-tason opintokokonaisuuteen kuuluu solistisen pääaineen oppitunti. Tämä oppitunti voi olla opettajan harkinnan mukaan myös yhteistunti soittoparin kanssa, mikäli sen katsotaan tukevan opinnoissa kehittymistä.

Solististen opintojen osalta soitinkohtaiset tavoitteet määritellään erillisin liitein.

Starteri-tasosta voidaan antaa osallistumistodistus oppilaalle. Osallistumistodistus ei sisällä opintojen arviointia kirjallisessa muodossa.

Tavoitteet

Starteri-tason tavoitteena on saada oppilas kiinnittymään harrastukseensa ja saamaan kehittymisestään iloa. Starteri-tasolla tutustutaan harjoittelun merkitykseen tärkeänä osana opintoja ja niissä edistymistä. Omaan soitonopettajaan kehittyy luottamus, ja viikkorytmi harjoitteluun ja musiikkiopistolla opiskeluun vakiintuu.

Keskeiset sisällöt

Starteri-tason opintokokonaisuus koostuu solistisista opinnoista (lähtökohtaisesti yksi lukuvuosi) sekä musiikin hahmotusaineopinnoista, jotka voivat olla alle kouluikäisellä musiikkileikkikouluopetusta, 7-9-vuotiaalla musiikkivalmennusopetusta (mikäli toimipisteessä opetustarjonnassa) ja 10 vuotta täyttäneellä musiikin hahmotusaineiden opintoja perustason opintokokonaisuuksista. Lähtökohta on, että oppilas saa opetusta vähintään yhden viikkotunnin verran. Solistinen opetus voi starteri-tasolla olla opettajan harkinnan mukaan myös pariopetusta tai pienryhmäopetusta. Musiikkileikkikouluopetus ja musiikkivalmennusopetus on ryhmäopetusta.

Startteri-tason keskeisenä sisältönä on tutustuminen soittimen perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan lisäksi soittimen toimintaan ja sen käsittelyyn sekä soittimesta riippuen myös virittämiseen. Musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista voidaan edistää eri sisältöalueiden tai opetusmuotojen yhdistämisellä, toimipisteen resurssit huomioiden.

Arviointi

Startteri-tasolla oppilaalle syntyy käsitys jatkuvan, ohjaavan palautteen merkityksestä olennaisena osana soitonopiskelua. Tasolla harjoitellaan myös itsearviointia kevyellä tavalla, ja tutustutaan soittimen ja musiikin sanastoihin.

Startteri-tason suorittaminen todennetaan yhdellä lyhyehköllä videotalttiolla. Tämä soittonäyte voi olla esimerkiksi helppo kappale, improvisaatio tai oppilaan oma sävellys. Opettaja merkitsee opintokokonaisuuden suoritukseksi opintorekisteriin siinä vaiheessa, kun tarvittava ohjeiden mukainen taltio on tehty. Soittonäytteestä ei kirjata sanallista arviointia opintorekisteriin.

Perustaso 1

Laajan oppimäärän opinnot jatkuvat perustaso 1:n opinnoilla startteri-tason jälkeen. Opintokokonaisuuteen kuuluu solistisen pääaineen oppitunti, joka on lähtökohtaisesti yksilöopetusta. Tämä oppitunti voi olla opettajan harkinnan mukaan ajoittain tai osittain myös yhteistunti soitto-parin tai pienryhmän kanssa, mikäli sen katsotaan tukevan opinnoissa kehittymistä. Musiikin hahmotustaitojen opinnot aloitetaan perustaso 1:n osalta viimeistään sinä vuonna, kun oppilas täyttää 10 vuotta. Mikäli toimipisteen tarjontaan ei samana vuonna ole tarvittavan opintokokonaisuuden opetusta tarjolla, voidaan hahmotustaitojen opinnot aloittaa myöhemminkin.

Solististen opintojen soitinkohtaiset tavoitteet ja sisällöt sekä musiikin hahmotustaitojen tavoitteet ja sisällöt määritellään oppiainekohtaisesti.

Tavoitteet

Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan. Opinnot sisältävät solistisissa opinnoissa soitinkohtaisia tavoitteita, musiikin hahmotustaitojen osalta musiikin hahmotusaineiden tavoitteita sekä yleisiä musiikillisia tavoitteita musiikin perustason tavoiteosioista (vrt. luku 14.2. Musiikin perusopinnot): esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1:n keskeisenä sisältönä on tutustuminen soittimen perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan soittimen toimintaan, käsittelyyn ja mahdollisesti virittämiseen. Opintojen työtavoissa otetaan huomioon sekä yleiset että oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä musiikin historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista voidaan edistää yhdistämällä eri sisältöalueita tai opetusmuotoja toimipisteen resurssit huomioiden.

Melodiasoitinten opinnoissa musisointia säestäjän kanssa on vähintään kerran lukuvuoden aikana. Rytmii- ja sointusoittimien opinnoissa mahdollisuus säestäjän kanssa musisointiin on myös tarvittaessa mahdollista.

Arviointi

Perustaso 1:n opintojen aikana oppilas ymmärtää jatkuvan, ohjaavan palautteen merkityksen olennaisena osana soitonopiskelua. Tasolla harjoitellaan myös itsearviointia kevyellä tavalla sekä tutustutaan soittimen ja musiikin terminologiaan. Perustaso 1:n aikana tapahtunut edistyminen huomioidaan osana sanallista arviointia, jonka oppilas saa suoritettuaan perusopintonsa.

Perustaso 1:n suorittaminen todennetaan videotaltioilla ohjelmistosta sekä teknisistä osioista (kuten asteikot). Taltioidusta ohjelmistosta jokin voi olla myös improvisaatio tai oma sävellys. Taltioiden määrä ja ohjeistus määritellään tarkemmin soitinkohtaisissa opetussuunnitelmissa. Opettaja ja oppilas päättävät yhdessä, mitkä tehdyistä taltioista liitetään tason suoritukseen. Opintokokonaisuuden suoritukseen liitettävät taltioidut on tehtävä korkeintaan kahden peräkkäisen lukukauden aikana. Suorituksiin hyväksyttävät taltioidut voivat olla myös muualla kuin musiikkiopistossa tehtyjä. Suorituksen osana olevista taltioista tulee käydä ilmi mm. se, onko esitys/soitonäyte tehty esillä olevan nuottitekstin varassa vai ulkomuistista.

Opettaja ilmoittaa kokonaisuuden valmistumisesta rehtorille, ja taltioidut arvioi sanallisella palautteella oman opettajan lisäksi myös toinen saman soitinryhmän opettaja. Mikäli oppilaitoksessa ei ole toista saman soitinryhmän opettajaa, rehtori voi nimetä tehtävään toisen soitinryhmän opettajan. Sanallinen palaute liitetään oppilaan opintorekisteriin.

Perustaso 2

Laajan oppimäärän opinnot jatkuvat perustaso 2:n opinnoilla perustaso 1:n jälkeen tai mikäli oppilaalla on aikaisempia opintoja/taitoja, voivat opinnot alkaa tällä opintokokonaisuudella. Opintokokonaisuuteen kuuluu solistisen aineen oppitunti, joka on lähtökohtaisesti yksilöopetusta. Tämä oppitunti voi olla opettajan harkinnan mukaan ajoittain tai osittain myös yhteistunti soitto-parin tai pienryhmän kanssa, mikäli sen katsotaan tukevan opinnoissa kehittymistä.

Solististen opintojen osalta soitinkohtaiset tavoitteet ja sisällöt sekä musiikin hahmotusopintojen tavoitteet ja sisällöt määritellään oppiainekohtaisesti.

Tavoitteet

Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan. Opinnot sisältävät solistisissa opinnoissa soitinkohtaisia tavoitteita, musiikin hahmotustaitojen osalta musiikin hahmotusaineiden tavoitteita sekä yleisiä musiikillisia tavoitteita musiikin perustason tavoiteosioista (vrt. luku 14.2. Musiikin perusopinnot): esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2:n keskeisenä sisältönä on aikaisempaa monipuolisempi perehtyminen soittimen perustekniikkaan, ohjelmistoon ja ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa tutustutaan soittimen toimintaan, käsittelyyn ja mahdolliseen virittämiseen. Opintojen työtavoissa otetaan huomioon sekä yleiset että oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä taidealueen historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Yhteismusisoinnin (esim. kamarimusiikin tai orkesterimusiikin) opinnot kuuluvat solistisen aineen perustaso 2:n opintoihin. Niiden toteuttamismuoto vaihtelee eri toimipisteiden tarjonnan mukaisesti. Melodiasoitinten opinnoissa musisointia säestäjän kanssa on vähintään kerran lukuvuoden aikana. Rytmii- ja soitinsoittimien opinnoissa mahdollisuus säestäjän kanssa musisointiin on myös tarvittaessa mahdollista.

Musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista voidaan edistää eri sisältöalueiden tai opetusmuotojen yhdistämisellä toimipisteen resurssit huomioiden.

Arviointi

Perustaso 2:n aikana oppilas saa jatkuvaa palautetta osana opintojaan. Tasolla harjoitellaan myös aikaisempaa systemaattisempaa itsearviointia kevyellä tavalla, ja käytetään soittimen ja musiikin sanastoja aktiivisesti. Perustaso 2:n aikana tapahtunut edistyminen huomioidaan myös osana koko perusopinnojen aikaista kehitystä.

Perustaso 2:n suorittaminen todennetaan videotaltioilla soitinkohtaisesta ohjelmistosta sekä teknisistä osioista (kuten asteikot). Taltioidusta ohjelmistosta jokin osa voi olla myös improvisaatio tai oppilaan oma sävellys. Taltioiden määrä ja ohjeistus määritellään tarkemmin soitinkohtaisissa opetussuunnitelmissa. Opettaja ja oppilas päättävät yhdessä, mitkä tehdyistä taltioista liitetään tason suoritukseen. Opintokokonaisuuden suoritukseen liitettävät taltioidut on tehtävä korkeintaan kahden peräkkäisen lukukauden aikana. Suorituksiin hyväksyttävät taltioidut voivat olla myös muualla kuin musiikkiopistossa tehtyjä. Suorituksen osana olevista taltioista tulee käydä ilmi mm. se, onko esitys/soittonäyte tehty esillä olevan nuottitekstin varassa vai ulkomuistista.

Opettaja ilmoittaa kokonaisuuden valmistumisesta, ja taltioidut arvioi sanallisella palautteella oman opettajan lisäksi myös toinen saman soitinryhmän opettaja. Mikäli oppilaitoksessa ei ole saman soitinryhmän kollegaa, voi rehtori nimetä tehtävään muun soitinryhmän opettajan. Sanallinen palaute liitetään oppilaan opintorekisteriin.

Perustaso 3

Laajan oppimäärän opinnot jatkuvat perustaso 3:n opinnoilla perustaso 2:n jälkeen tai mikäli oppilaalla on aikaisempia opintoja/taitoja, voivat opinnot alkaa tällä opintokokonaisuudella. Opintokokonaisuuteen kuuluu solistisen aineen oppitunti, joka on lähtökohtaisesti yksilöopetusta. Perustaso 3:n solistinen oppitunti voi olla opettajan harkinnan mukaan ajoittain tai osittain myös yhteistunti soittoparin tai pienryhmän kanssa, mikäli sen katsotaan tukevan opinnoissa kehittymistä. Musiikin hahmotustaitojen opinnot musiikkitiedon perustason osalta on tarkoitus suorittaa mielellään samanaikaisesti solistisen perustaso 3:n opintojen kanssa, mikäli se oppilaan taitojen kannalta on mahdollista. Musiikkitiedon opintokokonaisuuden jälkeen suoritetaan musiikin hahmotusaineista perustaso 3:n opinnot. Mikäli toimipisteen tarjontaan ei samana vuonna ole tarvittavan opintokokonaisuuden opetusta tarjolla, voidaan hahmotusaineiden opinnot suorittaa myöhemminkin. Musiikin hahmotusaineiden opintoja voidaan resurssien mukaan järjestää toimipisteissä myös etäopetuksen menetelmin.

Solististen opintojen osalta soitinkohtaiset tavoitteet sekä musiikin hahmotusaineiden tavoitteet määritellään tarkemmin soitinkohtaisissa ja musiikin hahmotusaineiden opetussuunnitelmissa.

Tavoitteet

Opintojen lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Opinnot kehittävät oppilaan musiikillista ja luovaa ajattelua tarjoamalla tilaisuuksia monipuoliseen musiikilliseen toimintaan. Opinnot sisältävät solistisissa opinnoissa soitinkohtaisia tavoitteita, musiikin hahmotustaitojen osalta musiikin hahmotusaineiden tavoitteita sekä yleisiä musiikillisia tavoitteita musiikin perustason tavoiteosioista (vrt. luku 14.2. Musiikin perusopinnot): esittäminen ja ilmaiseminen, oppimaan oppiminen ja harjoittelu, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä säveltäminen ja improvisointi.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3:n keskeisenä sisältönä on monipuolinen perehtyminen instrumentin perustekniikkaan, ohjelmistoon ja aikaisempaa laajemmin sen ilmaisumahdollisuuksiin. Opinnoissa perehdytään soittimen ohjelmiston työtapoihin ottaen huomioon sekä yleiset että oppilaan henkilökohtaiset tavoitteet. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä taidealueen historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Yhteismusisointia suositellaan toteuttamaan ensisijaisesti muun kuin pelkästään oman instrumentin kokoonpanon puitteissa. Musiikin kokonaisvaltaista hahmottamista voidaan edistää yhdistämällä eri sisältöalueita tai opetusmuotoja, toimipisteen resurssit huomioiden. Yhteismusisointitaitojen ja musiikin hahmottamistaitojen sekä musiikin historiatietoisuuden kehittäminen ovat olennainen osa opintoja. Melodiasoitinten opinnoissa musisointia säestäjän kanssa on vähintään kerran lukuvuoden aikana. Rytm- ja sointusoittimien opinnoissa mahdollisuus säestäjän kanssa musisointiin on myös tarvittaessa mahdollista.

Arviointi

Perustaso 3:n aikana oppilas saa jatkuvaa palautetta osana opintojaan. Tasolla harjoitellaan myös aikaisempaa systemaattisempaa itsearviointia, ja tutustutaan vertaisarvioinnin antamiseen. Vertaisarvioinnissa painotetaan lähes yksinomaan rakentavan, erityisesti myönteisen palautteen antamista. Perusopintojen lopussa annettavassa arvioinnissa otetaan huomioon sekä perustaso 3:n aikana tapahtunut edistyminen että koko perusopintojen aikainen kehitys. Arvioinnissa käytetään aineistona koko perusopintojen aikana koottuja taltioita painottaen kuitenkin oppilaan vahvuuksia.

Perustaso 3:n suorittaminen toteutetaan lähtökohtaisesti elävän musiikin näytteinä, esimerkiksi esiintymisinä yhdessä tai useammassa konsertissa. Suoritukseen sisällytettävästä ohjelmistosta jokin osa voi olla myös improvisaatio, sovitus tai oma sävellys. Improvisaatio, sovitus tai sävellys voi olla myös muun ohjelmiston lisänä, jolloin se arvioidaan yksinomaan oppilaan antaman osaamisen kannalta kokonaisuutta täydentävänä lisänä.

Suorituksessa esitettävien arviointiin sisällytettävien teosten määrä ja sisältöohjeistus määritellään tarkemmin soitinkohtaisissa opetussuunnitelmissa. Yhteismusisoinnista on tehtävä yksi esitys, taltio tai taltionäyte. Yhteismusisoinnista tehty kokonaisen teoksen esitys tai taltio voi korvata suorituksesta yhden solistisen teosnäytteen. Suorituksen arvioi oma opettaja sekä kolme muuta opettajaa, joista vähintään kaksi tulee olla saman soitinryhmän edustajia. Jos oppilaitoksessa ei ole saman soitinryhmän kollegoja, voi rehtori nimetä tehtävään toisen oppiaineen opettajia. Arviointiin voidaan käyttää myös oppilaitoksen ulkopuolisia muodollisesti päteviä, saman oppiaineen opettajia.

Mikäli arviointia suorittavien opettajien ei ole mahdollista osallistua arviointitilanteeseen paikan päällä, voidaan oppilaan esityksestä/esityksistä tehty taltio toimittaa arvioitsijoiden käyttöön tarvittaessa jälkeen päin. Teknisen osaamisen elementit voidaan esittää saman soitinryhmän opettajalle, minkä lisäksi niistä laaditaan videotaltio soitinkohtaisten ohjeiden mukaisesti. Suorituksiin hyväksyttävät taltiot voivat olla myös muualla kuin musiikkiopistossa tehtyjä. Suorituksen osana olevista taltioista tulee käydä ilmi mm. se, onko esitys/soitonäyte tehty esillä olevan nuottitekstin varassa vai ulkomuistista.

Perusopintojen laskennalliset laajuudet

Opetuksen laskennallisten laajuuksien yhteissummaan vaikuttaa merkittävästi muun muassa oppilaan saaman henkilökohtaisen soittotunnin kesto, valittu yhteissoittokokoonpano, aktiivisuus projekteissa ja musiikin hahmotusaineisiin liittyvät valinnat.

SOLISTINEN OPISKELU:

Startteri: 30-45 min / vko. Laajuus 1 lukuvuosi; 23-35 tuntia

Perustaso 1: 30-45 min / vko. Laajuus 1-3 lukuvuotta; 23-105 tuntia

Perustaso 2: 45 min / vko. Laajuus 1-3 lukuvuotta; 35-105 tuntia

Perustaso 3: 45-60 min / vko. Laajuus 1-3 lukuvuotta; 35-140 tuntia

ORKESTERI TAI KAMARIMUSIIKKIYHTYE: Orkesterinjohtajan tai ohjaavan opettajan johdolla. Orkesterin ohjelmaan kuuluviin esiintymisiin osallistuminen edellytetään suoritukseen. Orkesterisoittimissa yhteissoittoon on osallistuttava vähintään kolme lukuvuoden ajan: 17-93 tuntia / lukuvuosi.

MUSIIKIN HAHMOTUSAINEIDEN OPINNOT:

Musiikin hahmotus 1: 45-60 min / vko. Laajuus 1 lukuvuosi: 35 tuntia

Musiikin hahmotus 2: 45-60 min / vko. Laajuus 1-2 lukuvuotta; 35-90 tuntia

Musiikkitieto: 45-75 min / vko. Laajuus 1-2 lukuvuotta; 35-90 tuntia

Musiikin hahmotus 3: 45-75 min / vko. Laajuus 1-2 lukuvuotta; 35-90 tuntia

2.1.3. Musiikin syventävät opinnot

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla opetustoimipisteen tarjonnan pohjalta. Opintojen aikana oppilas suunnittelee ja valmistaa musiikillista osaamista osoittavan laajan oppimäärän lopputyön, joka voi muodostua erilaisista kokonaisuuksista tai keskittyä tiettyyn syvennettyyn osaamiseen. Oppilas asettaa lopputyön tavoitteet ja päättää lopputyön toteutustavan yhteistyössä opettajiensa kanssa. Lisäksi syventäviin opintoihin kuuluu musiikin hahmotustaitojen opintoja ja yhteismusisointia.

Syventävät opinnot koostuvat opintokokonaisuuksista, joiden saatavuus voi vaihdella eri toimipisteissä. Oppilas valitsee yhteistyössä opettajan kanssa syventäviin opintoihinsa kuuluvat opintokokonaisuudet. Syventävien opintojen tulee sisältää vähintään viisi (5) suoritusmerkintää vaihtoehtoisista opintokokonaisuuksista.

Syventävien opintojen tavoitteet

Musiikin syventävissä opinnoissa oppilas laajentaa tai painottaa opintojaan valitsemallaan tavalla toimipisteen tarjonnan pohjalta.

Tavoitteet

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan
- kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti
- rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä
- ohjata oppilasta soveltamaan omassa ilmaisussaan myös muiden taiteenalojen ilmaisukeinoja.

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu

Opetuksen tavoitteena on

- auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan
- opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan

- ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä
- ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista
- ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia
- ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä.

Säveltäminen ja improvisointi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia
- rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä.

Syventävien opintojen keskeiset sisällöt

Opintojen keskeisinä sisältöinä ovat oppilaan musiikillisten ilmaisukeinojen monipuolinen kehittäminen henkilökohtaisessa ohjauksessa, ohjelmiston laajentaminen sekä erilaisissa musiikillisissa kokoonpanoissa tarvittavien musisointi- ja yhteistyötaitojen edistäminen. Opintoihin sisältyy aina musiikin hahmotustaitojen opintoja.

SOLISTINEN OPISKELU:

Syventävä opintokokonaisuus solistisessa pääinstrumentissa (aikaisempi MOT) 2 suorituserkintää*.

Ammattiopintoihin tähtäävä opintokokonaisuus solistisessa pääinstrumentissa (aikaisempi MOT painottaen esim. pääsykoeteoksia) 2,5 suorituserkintää*.

Solistisen sivuaineen perustaso 2:n opinnot 1 suorituserkintää*.

Solistisen sivuaineen perustaso 3:n opinnot 1,5 suorituserkintää*. Solistisen sivuaineen opinnot voivat olla myös vapaa säestys-, rytmimusiikki- tai kansanmusiikkipainotuksella.

ORKESTERI TAI KAMARIMUSIIKKIYHTYE: orkesterinjohtajan tai ohjaavan opettajan johdolla. Orkesterin ohjelmaan kuuluviin esiintymisiin osallistuminen edellytetään suoritukseen. 0,5 suorituserkintää/osallistumisvuosi.

SÄVELLYS: Sävellyksen ryhmäopintoja lukuvuoden ajan, 1 suorituserkintää, tai henkilökohtaista lopputyöhön tähtäävää ohjausta syventävien opintojen ajan. Lopputyö sävellyskonsertti tai miditiedosto ja partituuri, tai vastaava esimerkiksi musiikkia painottava multimediatyö, 2 suorituserkintää*.

SÄVELTAPAILU-TEORIA: ryhmäopintoja musiikin hahmotusaineessa toimipisteen tarjonnasta riippuen, valinnan mukaan yhden tai kahden lukuvuoden ajan, 1 suorituserkintää/lukuvuosi.

HARMONIA: harmonian ja äänenkuljetuksen ryhmäopintoja toimipisteen tarjonnasta riippuen, 1 suorituserkintää/lukuvuosi.

SOVITUS: ryhmäopetusta tai yhden lukuvuoden ajan henkilökohtaista ohjausta eri kokoonpanoille tehtävästä sovittamisesta, 1 suorituserkintää /lukuvuosi.

SYVENTÄVÄ MUSIIKKITIETO: musiikkitiedon syventäviä ryhmäopintoja yhden lukuvuoden ajan, 1 suoritusmerkintä.

*suoritusmerkintöjen kerralla saavutettava määrä

Päättötodistukseen vähintään viisi suoritusmerkintää valituista osa-alueista, kuitenkin niin, että opinnot sisältävät aina pääaineen päättösuorituksen sekä vähintään yhden suorituksen musiikin hahmotusaineita

KAIKKI SYVENTÄVIEN OPINTOJEN MUSIIKIN HAHMOTUSTAITOJEN OPINTOKOKONAISUUDET VOIDAAN SUORITTA MYÖS ETÄOPISKELUNA.

Syventävien opintojen laskennalliset laajuudet

Opetuksen laskennallisten laajuuksien yhteissummaan vaikuttaa oppilaan solistisen pääaineen lisäksi valittu yhteissoittokokoonpano, mahdollinen sivuaine, aktiivisuus projekteissa ja musiikin hahmotusaineisiin liittyvät valinnat.

SOLISTINEN OPISKELU:

Syventävä opintokokonaisuus solistisessa pääinstrumentissa: tehdystä opintosuorituksesta 2 suoritusmerkintää (ei erillisiä vuosittaisia suoritusmerkintöjä), oppitunnin kesto n. 60 min / vko, laskennallinen laajuus n. 46 tuntia / vuosi.

Ammattiopintoihin tähtäävä opintokokonaisuus solistisessa pääinstrumentissa: 2,5 suoritusmerkintää (ei erillisiä vuosittaisia suoritusmerkintöjä), oppitunnin kesto 60-75 min / vko, laajuus n. 46-58 tuntia / vuosi.

Solistisen sivuaineen perustaso 2:n opinnot 1 suoritusmerkintää* / solistisen sivuaineen perustaso 3:n opinnot 1,5 suoritusmerkintää*; oppitunnin kesto n. 45 min / vko, laajuus 46 tuntia/vuosi.

ORKESTERI TAI KAMARIMUSIIKKIYHTYE: 0,5 suoritusmerkintää/vuosi, laskennallinen laajuus 46-93 tuntia/vuosi.

SÄVELLYS: Henkilökohtaista ohjausta syventävien opintojen ajan, 2 suoritusmerkintää*, oppitunnin kesto n. 30-45 min / vko, laskennallinen laajuus 23-46 tuntia/vuosi. Ryhmäaineena 45-75 min / vko, laajuus 1 suoritusmerkintä.

SÄVELTAPAILU-TEORIA: 1 suoritusmerkintä /lukuvuosi, oppitunnin kesto 45-75 min / vko, laskennallinen laajuus 46-58 tuntia / vuosi.

HARMONIA: 1suoritusmerkintä / lukuvuosi, oppitunnin kesto 45-75 min, laskennallinen laajuus 46-58 tuntia / vuosi.

SOVITUS: 1 suoritusmerkintä / lukuvuosi, oppitunnin kesto henkilökohtaisessa ohjauksessa 30-45 min / vko, ryhmäaineena 45-75 min / vko, laskennallinen laajuus 46-58 tuntia / lukuvuosi.

SYVENTÄVÄ MUSIIKKITIETO: 1 suoritusmerkintä, oppitunnin kesto 45-75 min / vko, laajuus 46-58 tuntia / vuosi.

*suoritusmerkintöjen kerralla saavutettava määrä

Päättötodistukseen vähintään viisi suoritusmerkintää valituista osa-alueista, kuitenkin niin, että opinnot sisältävät aina pääaineen päättösuorituksen sekä vähintään yhden suorituksen musiikin hahmotusaineista

Arviointimenetelmät syventävissä opinnoissa

Syventävissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilaan taitojen syvenemistä opintojen painottumisen ja lopputyön mukaisesti. Syventävien opintojen aikana ja lopputyön toteutuksessa

hyödynnetään itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia. Lopputyön arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan lopputyölleen asettamat tavoitteet.

Syventävissä opinnoissa arviointia suoritetaan pääsääntöisesti jatkuvan palautteenannon keinoin. Palautetta opinnoista annetaan pääosin oman solistisen aineen opettajan toimesta sekä musiikin hahmotusaineen opettajan ja yhteissoiton ohjaajan toimesta. Itsearviointi on syventävien opintojen aikana keskeinen työtapa, ja itsearviointiin ohjaamisen tulee olla hyvin ratkaisukeskeistä ja rakentavaa. Syventävissä opinnoissa harjoitellaan myös vertaisarviointia keskittyen rakentavan ja kannustavan palautteen antamiseen.

Syventävien opintojen arviointiin sisältyy oppilaan lopputyö sekä aktiivisuus ja syventyminen opintoihin. Arvioinnissa huomioidaan opintokokonaisuuden aikana tapahtunut kehitys tulkinnallisissa ja teknisissä taidoissa sekä aktiivisuus opinnoissa. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut syventävien opintojen tavoitteet. Mikäli oppilas on suorittanut syventävien opintojen sisältöjä jo aikaisemmin, huomioidaan ne osaksi opintoja riippumatta suorituksen ajankohdasta.

Hahmotusopintojen osalta sanallinen arviointi pohjaa opintosuorituksiin ja opinnäytteisiin, painottaen kuitenkin oppilaan osoittamaa kokonaiskehitystä ja aktiivisuutta opinnoissa.

Oppilaan lopputyön arviointiin osallistuu oppilaan oman opettajan lisäksi kolme opettajaa, joiden erityisosaaminen on lähimpänä lopputyön sisältöä. Tarvittaessa voidaan arvioinnissa käyttää myös oppilaitoksen ulkopuolista opettajaa tai taiteilijaa, jolla on lopputyön erityisalueen ammattiosaamista.

Kun oppilas on suorittanut musiikin laajaan oppimäärään sisältyvät perusopinnot ja syventävät opinnot, hänelle annetaan musiikin laajan oppimäärän päättötodistus. Päättötodistukseen oppilas saa sanallisen arvion suorittamastaan musiikin laajasta oppimäärästä. Laajan oppimäärän arvioinnin lähtökohtana ovat oppilaan suorittamat syventävät opinnot. Arviointi kertoo, miten oppilas on saavuttanut musiikin syventävien opintojen tavoitteet. Oppilaan lopputyö arvioidaan osana syventäviä opintoja. Laajan oppimäärän arviointi perustuu opetussuunnitelman oppimisen arvioinnin kriteereihin. Päättötodistukseen merkittävä sanallinen arvio kuvaa oppilaan edistymistä ja hänen saavuttamaansa osaamista suhteessa syventävien opintojen tavoitteisiin. Sanallisessa arvioissa painotetaan oppilaan oppimisen ja osaamisen vahvuuksia.

Syventävien opintojen arviointikriteerit (musiikin laajan oppimäärän arviointi)

Esittäminen ja ilmaiseminen	Hyvän osaamisen kriteerit
Opetuksen tavoitteena on:	Oppilas:
ohjata oppilasta syventämään musiikillista ilmaisuaan	kykenee tuottamaan soitossaan omia musiikillisia ajatuksiaan
kannustaa oppilasta kehittämään edelleen musiikin tulkintaan ja esittämiseen tarvittavia taitoja valitsemiensa painopisteiden mukaisesti	tuo esiin musiikin eri tyylilajien ominaispiirteitä
rohkaista oppilasta käyttämään musiikkia monipuolisesti ilmaisun välineenä	kykenee musiikilliseen ilmaisuun myös esiintymistilanteissa

Oppimaan oppiminen ja harjoittelu	Hyvän osaamisen kriteerit
Opetuksen tavoitteena on:	Oppilas:
auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita opiskelulle ja suuntaamaan omaa oppimistaan	asettaa realistisia tavoitteita opiskelulle ja muuttaa tarvittaessa toimintaansa tavoitteiden saavuttamiseksi
opastaa oppilasta arvioimaan edistymistään ja nauttimaan osaamisestaan	pystyy arvioimaan omaa edistymistään ja tunnistaa omat vahvuutensa osaamisessaan
ohjata oppilasta harjoittelemaan taitoja kehittävää ohjelmistoa sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä	soveltaa erilaisia harjoitusmenetelmiä ja kantaa vastuuta omasta harjoittelusta sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä
ohjata oppilasta huolehtimaan fyysisestä toimintakyvystään sekä ergonomiasta ja kuulonsuojelusta musisoidessaan	tunnistaa ja ymmärtää soittamisen kokonaisvaltaisuuden myös fyysisestä ja ergonomisesta näkökulmasta sekä tiedostaa kuulonsuojelun tärkeyden

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen	Hyvän osaamisen kriteerit
Opetuksen tavoitteena on:	Oppilas:
ohjata oppilasta kuuntelemaan ja kehittämään musisointiaan sekä solistina että ryhmän jäsenenä	osaa sopeuttaa soittonsa osaksi musiikillista kokonaisuutta sekä solistina että ryhmän jäsenenä
ohjata oppilasta tarkastelemaan soivaa ja nuotinnettua musiikkia monipuolisesti eri näkökulmista	tutustuu harjoiteltaviin teoksiin myös tallenteiden ja mahdollisuuksien mukaan elävien esitysten avulla
ohjata oppilasta hahmottamaan musiikin rakenteita ja lainalaisuuksia	löytää ja hahmottaa sävellyksistä musiikin tyypillisiä rakenteita
ohjata oppilasta hyödyntämään kuuntelu- ja hahmotustaitojaan sekä musiikin historian tuntemustaan muusikkoutensa kehittämisessä	pystyy soveltamaan musiikin hahmotustaitojaan käytännössä

Säveltäminen ja improvisointi	Hyvän osaamisen kriteerit
Opetuksen tavoitteena on:	Oppilas:
kannustaa oppilasta toteuttamaan teoksissa improvisoituja ja itse sovitettuja osuuksia ja säveltämään omaa musiikkia	on tutustunut improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä ymmärtää niiden tarjoamat mahdollisuudet
rohkaista oppilasta hyödyntämään musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä	osaa käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia ja työvälineitä

Lisäopinnot

Musiikkiopiston syventävät opinnot suorittaneella on mahdollisuus hakea opinto-oikeutta lisäopintoihin musiikkiopiston rehtorilta. Opinto-oikeus voidaan myöntää harkinnan mukaan, edellyttäen, että kyseiseen solistiseen aineeseen tai hahmotusaineeseen on vapaa opintopaikka, johon ei ole hakijoita. Orkesterisoitinten osalta voidaan edellyttää osallistumista orkesteri- tai yhtyesoittoon samassa toimipisteessä.

Henkilökohtaisen opetustunnin kesto määräytyy välille 30-60 minuuttia riippuen käytettävissä olevista resursseista kyseisen oppiaineen osalta.

2.1.4. Muu opetustoiminta

Kouluorkesteritoiminta

Musiikkiopistossa tapahtuvan opetustoiminnan lisäksi valmentavaa ryhmäopetusta annetaan kouluorkesteritoiminnan muodossa yhteistyössä toimialueen kuntien koulujen kanssa. Kouluorkesteritoiminnan järjestämiseen vaikuttavat toimipaikkakunnan taloudelliset resurssit sekä opetuksen järjestelymahdollisuudet. Kouluorkesteritoiminta sisältää alakoululuokan saman ikätason oppilaiden sijoittamisen samaan ryhmään yhteisorkesteriksi (yksi viikkotunti, kaksi opettajaa) sekä soitinkohtaisiin pienryhmiin (yksi viikkotunti, yksi opettaja/pienryhmä). Kouluorkesteritoimintaan osallistuvilta oppilailta ei peritä lukukausi-, soitinvuokra- tai materiaalimaksuja. Kouluorkesteritoiminnassa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelmaa.

Valinnaisaineopetus peruskoulussa

Musiikkiopisto voi tarjota musiikin solistisiin opintoihin valmentavaa alkeisopetusta valinnaisaineopetuksena yhteistyössä toimipaikkakunnan ala- tai yläkoulun kanssa. Valinnaisaineoppilaan opetus on joko ryhmä- tai yksilöopetusta pääainesoitinmessä. Valinnaisaineoppilailla on oikeus osallistua halutessaan myös musiikin hahmotustaitojen opetukseen.

Valinnaisaineoppilailta ei peritä lukukausi-, soitinvuokra- tai materiaalikustannuksia. Musiikkiopisto tarjoaa opetuksen ja lainasoittimet, ja oppilaan peruskoulu kustantaa oppimateriaalit.